

PLACEMAKING

IN DEN HAAG

Deze hand-out is een samenvatting van een onderzoek naar 38 Haagse placemaking-initiatieven door onderzoekers van de Erasmus Universiteit en de Haagse Hogeschool.

Voor het gehele rapport *Haagse placemaking in beeld. Een analyse van placemaking-initiatieven in Den Haag*, scan de qr-code.

Wat doet Den Haag aan placemaking?

Wat gebeurt er in Den Haag op het gebied van placemaking? Om die vraag te beantwoorden, analyseerden onderzoekers 38 initiatieven in de stad. Daarbij gebruikten ze onder andere de typologie van Mark Wyckoff, een Amerikaanse wetenschapper op het gebied van placemaking.

Wyckoff onderscheidt vier typen:

Standaard placemaking	verzamelnaam voor grote en kleine placemaking-activiteiten die draaien om het creëren van een prettige openbare ruimte.
Strategische placemaking	placemaking met een economische impuls als doel.
Creative placemaking	initiatieven die draaien om kunst in de openbare ruimte.
Tactische placemaking	kleine, snelle en goedkope initiatieven om de leefomgeving te verbeteren.

De onderzoekers analyseerden wat voor typen ze in Den Haag tegenkwamen en hoe die typen van elkaar verschilden. In de Haagse praktijk lopen de vier soorten placemaking soms ook door elkaar.

Standaard placemaking in Den Haag

Deze vorm van placemaking draait in Den Haag vaak om het creëren van meer groen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte, blijkt uit de analyse. Het initiatief ligt meestal bij bewoners, maar ook woningcorporaties hebben doorgaans een belangrijke rol. Standaard placemaking lijkt op tactische placemaking, maar de initiatieven duren vaak langer en zijn meer structureel.

Voorbeelden van standaard placemaking in Den Haag: opknappen van de binnentuinen in Zuidwest, het voedselbos in Mariahoeve en de transformatie van het Cromvlietplein tot wijkpark.

Strategische placemaking in Den Haag: Opvallend is dat placemaking met een economisch doel in Den Haag zich vooral afspeelt rond grote, leegstaande panden en in delen van de stad die hoog op de beleidsagenda van de gemeente staan, zoals Zuidwest, de Binckhorst en het gebied rond de NS-stations. Het doel is vooral om een bepaald deel van de stad op de kaart te zetten en/of de (wijk)economie een duw in de rug te geven. De gemeente Den Haag heeft een voortrekkersrol in strategische placemaking, blijkt uit de analyse. Bewoners en gebruikers hebben niet altijd een duidelijke rol.

Voorbeelden van strategische placemaking in Den Haag: Binck36, Pand Zuidwest in een voormalige V&D, SoZa in het vroegere ministerie van SZW, en de tijdelijke invulling van het Leegwaterplein in Laak.

Creatieve placemaking in Den Haag: Creatieve placemaking in Den Haag betekent vaak kunst op de muur: muurschilderingen, graffiti of poëzie. Maatschappelijke organisaties en sociaal ondernemers spelen vaak een rol om deze vorm van placemaking tot stand te brengen. Bewoners worden vaak wel betrokken bij het maken van de plannen, maar hebben slechts een enkele keer het voortouw.

Voorbeelden van creatieve placemaking in Den Haag: het Kijklab Zuidwest, de Street Art Route op de Binckhorst, de stichting Archipel-poëzie, de muurschilderingen in Zuidwest en de broedplaatsen.

Tactische placemaking in Den Haag: Tactische placemaking in Den Haag draait vaak om vergroening. Meestal komt het initiatief van bewoners of maatschappelijke organisaties.

De gemeente maakt het vooral mogelijk, door belemmeringen weg te nemen en vergunningen te verlenen. Soms is ook sprake van samenwerking of neemt de gemeente het initiatief. Voorbeelden van tactische placemaking in Den Haag: CarWeide in de Binckhorst, de WijWeibank in de Weimarstraat, de aanleg van moestuinen als ontmoetingsplek in Zuidwest, de alternatieve invulling van parkeerplaatsen in de Bomenbuurt en de buurtcamping in het Zuiderpark.

Foto: Wij-Wei-Bank. Bron: Fonds 1818.

Zoals gezegd lopen de vier soorten placemaking soms ook door elkaar en zijn ze af en toe lastig van elkaar te onderscheiden. De Binckhorst bijvoorbeeld is het decor van zowel strategische als tactische en placemaking.

Samenwerking en rol gemeente

Placemaking in Den Haag is bijna altijd een samenwerking tussen commerciële en niet-commerciële partijen in de stad en de gemeente. Als bij die samenwerking veel partijen zijn betrokken, kan dat leiden tot stroperigheid. De ervaring van partijen in de stad met de gemeente zijn wisselend. Sommige initiatiefnemers hebben een heel goed contact met de gemeente. Anderen vinden de wisselwerking met de gemeente lastig, bijvoorbeeld omdat ze te maken hebben met verschillende afdelingen of omdat interne procedures lang duren. Structureel contact zou dit kunnen verzachten.

Gemeenschap en eigenaarschap

Een belangrijk resultaat van placemaking is dat bewoners en gebruikers van de stad een thuisgevoel krijgen bij een bepaalde plek. Uit de analyse van Haagse initiatieven blijkt dat een belangrijk element van dat thuisgevoel schuilt in het **versterken van de gemeenschap**. Als mensen samenwerken bij placemaking, snijdt het mes aan twee kanten: mensen krijgen meer binding met de plek én met elkaar. Net zo belangrijk voor dat thuisgevoel is **eigenaarschap**. Als bewoners zich betrokken voelen en kunnen meebeslissen over placemaking, voelen ze zich meer verbonden met de plek waar het om gaat.